

Některé poznatky z materiálního a zdravotnického zabezpečení

Major Jaromír Stejskal

Útočný boj v horském a zalesněném terénu má své charakteristické rysy, které podstatně ovlivňují organizaci a činnost týlu při materiálním a zdravotnickém zabezpečení vojsk.

Při divizním taktickém cvičení s vojsky byly ověřeny některé teoretické závěry v praxi (způsob doplnění PHM od stupně armáda až po vozidlo v nepříznivých komunikačních podmínkách, příprava a zabezpečení teplou stravou za přesunu i v útočném boji, týlový průzkum, organizace obrany a ochrany aj.).

K procvičení zásobovací činnosti byl vyveden i armádní sklad PHM a proviantu. V prostoru pohotovosti ke cvičení byl svazek na snížených zásobách PHM a proviantu, což si vyžádalo neustálé doplňování zásob, aby svazek byl materiálně zabezpečen při bojovém úkolu.

Organizace přísunu ukázala, že je **nutno vytvářet zvýšené zásoby všeho druhu materiálu** (hlavně munice, PHM, ženijního materiálu a proviantu), **zvláště u útvarů a jednotek, působících na samostatném směru**, jednak pro případ obklíčení, které v horském a zalesněném terénu bude možné, a jednak z důvodů ztížené komunikační situace. V daném případě měla divize prakticky pouze dvě komunikace, které nebyly zvláště výkonné a místy jen stěží dovozovaly oboustranný provoz.

Za těchto ztížených podmínek budou pluky doplňovány systémem výdejních míst na jednotlivých osách, protože přísun po nevykonných komunikacích do skladů prvosledových pluků nebude vždy proveditelný pro zatíženost osy i z časových důvodů. K tomu je zapotřebí přísné organizovanosti, aby na jednotlivých smětech byly organizovány zásobovací proudy se všemi druhy přisunovaného materiálu. Nelze dopustit, aby si jednotliví náčelníci služeb organizovali přísun podle vlastního uvážení.

Výdejní místa musí být včas organizována se všemi potřebnými prvky, jako je zabezpečení regulační služby, vytyčení míst pro odběry materiálu podle druhu, vytyčení shromaždiště pro přijíždějící prázdná vozidla útvarů a zabezpečení spojení tohoto shromaždiště s vlastním výdejním místem, v neposlední řadě pak organizace bojového zabezpečení silami a prostředky svazku. Těmito opatřeními lze

dosáhnout organizovaného odběru materiálu v krátkém časovém rozpětí.

V horském a zalesněném terénu je větší možnost napadení zásobovacích proudů diverzními skupinami nebo nepřátelskými výsadbami. Proto přísun bojovou akcí nebude zvláštností. Za tím účelem musí být pečlivě organizována obrana a ochrana proudů. S výhodou lze použít k přímé ochraně opravenou techniku, vračející se z týlu ke svému útvaru nebo jednotce.

Ukázalo se, že ke zvýšení zásob plně postačí vlastní organická vozidla. Přesto však bude zapotřebí, aby svazek zabezpečoval útvar, především prvosledové, materiálem i s vozidly, zvláště u PHM. Táž opatření budou organizována i z hlediska pluku především pro včasné doplnění jednotek ve stanovených časových normách, což by vzhledem k výkonnosti komunikací v horách nebylo vždy možné. Tímto způsobem zabezpečil svazek prvosledové pluky u PHM. Do sestavy týlu pluku začlenil vozidla s PHM jako letučku ve výši plánované spotřeby na čáru zasažení. Rovněž pluky vyčlenily po jednom vozidlo s PHM za tankový prapor. Vyčerpáním divizní letučky byl pak pluk na čáře zasažení na předepsaných pohyblivých zásobách.

Při tomto způsobu zabezpečení je nutné nadřazeným stanovit přesně dobu a místo vrácení vozidel s prázdným obalovým materiálem a tuto dobu bezpodmí-

nečně vyžadovat. Jinak při pozdním vrácení je nebezpečí, že svazek nebude doplněn materiálem armádním transportem na pohyblivé zásoby. Nejvýhodnější je způsob určit takové místo na ose, kde výpis z plánu přísunu armády předpokládá doplnění svazku, nebo místo, kde pluk již dříve divizní prostředek vyprázdní. Tato vozidla pak mohou být postupně začleňována do proudu přesunujícího se týlu divize.

Pro zabezpečení teplou stravou za přesunu je výhodné mít alespoň jednu polní kuchyn hospodářské výdeje připravenou přímo na vozidle. To dovoluje připravovat stravu i během přesunu a dále i výhodně začlenění do sestavy praporu pro nejrychlejší výdej stravy.

Celá organizace přísunu musí být důkladně promyšlena a podložena reálným časovým rozpočtem. Při plánování je nutné vycházet z konkrétní situace a úkolů útvarů a jednotek, hlavně co do času. Nejreálnější dobou pro doplnění praporů je mezi 18.—20. hod., doplnění pluku v době 20.—24 hod., doplnění divize armádou nejdříve po půlnoci vzhledem k uvedené komunikační síti. Zvláštní pozornost musí být věnována zabezpečení tankového pluku, který zpravidla, nebude v prvním sledu a bude zasazován za příznivějších podmínek pro využití jeho úderné síly.

Důležitým momentem v materiálním a zdravotnickém zabezpečení bude **rozdělení sil a prostředků týlu divize podle možných směrů**, vyplývajících z komunikačních možností. Zpravidla bude týl divize rozdělen na dvě části, z čehož na ose, která bude na směru hlavní činnosti svazku, je TVS divize a větší část divizních zásob. Zbývající části týlu bude velet zástupce náčelníka týlu, který rovněž organizuje a řídí materiální a zdravotnické zabezpečení útvarů na tomto směru. Před vlastním rozdělením je nutné, aby byl dokonale seznámen s celkovým zámyslem velitele i náčelníka týlu a v tomto duchu podle konkrétní situace řešil materiální a zdravotnické zabezpečení boje na samostatném směru.

Při přísunu v horském terénu vystupuje zvlášť do popředí dobře organizovaná regulační služba. Bude třeba i časových úprav jako budování výhybek a zpevnování cest v bažinatém terénu. To vyžaduje vytvořit dostatečné zásoby, třeba i z místních zdrojů, pro úpravu a údržbu jednotlivých cest.

Při rozmistění týlových útvarů a jednotek nebude rozhodujícím faktorem

vzdálenost, ale především doba, potřebná k doplnění zásob nebo k včasnému zdravotnickému odsunu na jednotlivé stupně zdravotnických etap. Bude řídka možnost využít pro rozmísťování osad, kterých bude nedostatek. Proto je nutné plně využívat ochranných vlastností terénu, tj. hlubokých příčných údolí, zářezů a lesních masivů. V lesních masivech využívat především průseků. V každém případě bude žádoucí nevzdalovat se od komunikací.

V průběhu útočného boje nelze přistoupit jakékoli odtržení týlových jednotek od bojových útvarů. Proto je nutné přemísťovat je buď přímo v sestavě druhých sledů praporů, na stupni pluk a divize těsně za nimi. Jinak nutně hrozí jejich odtržení a tím i nebezpečí neúplného materiálního a zdravotnického zabezpečení.

Správný výběr prostorů pro rozmístění bude spočívat na dovedné organizaci týlového průzkumu, který musí být nepřetržitý po celou dobu bojové činnosti a prováděn zkušenými týlovými funkcionáři. Prostor musí skýtat nejen předpoklady pro ochranu a obranu, ale umožňovat i rychlý výjezd do záložního prostoru.

Zvláštní podmínky horského a zalesněného terénu budou mít vliv i na **způsob organizace obrany a ochrany**. Především lze vcelku úspěšně využít stávajících ochranných vlastností terénu proti účinkům ZHN. Zvláštní pozornost si zasluhuje obrana proti diverzním skupinám a nepřátelským výsádkům, jejichž hrozba je pravděpodobnější než v přehledném terénu. Proto je nutné vždy organizovat kruhovou obranu a strážní službu. Při přemísťování v lesích je neméně důležitá protipožární ochrana, která je velmi často při organizaci obrany a ochrany opomíjena. Jde především o vycvičenost požárních skupin a jejich materiální vybavení, o vyčištění prostoru rozmístění od snadno hořlavého materiálu a konečně o budování protipožárních pásem.

Zvláštnosti boje v horách se nutně odrážejí na **organizaci a řízení zdravotnického zabezpečení**. Především je nutné rozmísťovat zdravotnické etapy podél komunikací, po nichž půjde odsun raněných a nemocných. Rozhodující pro volbu prostoru bude výhradně čas, potřebný k odsunu raněného na další zdravotnickou etapu a provedení lékařského ošetření ve stanovených časových normách. Vliv bude mít i správné rozdělení sil a prostředků včetně přidělených od nadřízeného, k za-

bezpečení činnosti svazku na jednotlivých směrech. Rovněž i odsunových prostředků bude nutno využívat decentralizovaně k zabezpečení směrů a posilovat jimi podřízené útvary a jednotky na směrech. Nejnížší zdravotnické etapy, praporní ob-
vaziště, musí být posilováno sběrači raně-
ných z organické jednotky divizního
zdravotnického praporu, kteří musí být vy-
baveni speciálními nebo improvizovanými
prostředky pro vynášení raněných v těž-
kém terénu. I když i v horském terénu
zůstává hlavním prostředkem dopravy
automobilní doprava, bude nutno ve vět-
ším rozsahu využívat pro odsuny raně-
ných vrtulníků.

Velení týlu bude ztíženo především
činností na několika možných směrech,
proto bude docházet k decentralizaci po-
dle těchto směrů v soulase s rozdělením
týlu divize. Velení bude spočívat v nepre-
tržitém získávání zpráv o celkové tak-
tické situaci, podle které budou uskuteč-
ňována potřebná opatření k materiálnímu
a zdravotnickému zabezpečování vojsk.
Bude uskutečňováno vydávání krátkých

týlových nařízení písemně, na nižších
stupních ústně, popřípadě i rádiem. I když
rádiové spojení bude hlavním pojítkem,
praxe ukazuje, že horský terén často
omezuje jeho činnost, zvláště při méně
dovedném využívání pohyblivých retrans-
lačních míst. Proto je důležité rádiové
spojení zdvojovat především styčnými dů-
stojníky a spojkami na motocyklech, kte-
ré se velmi dobře osvědčují právě mož-
ností doručit rychle rozkaz nebo zprávu
i v obtížné komunikační situaci.

Místo náčelníka týlu za bojové čin-
nosti musí být na VS u náčelníka štábu,
kde může rychle reagovat na vzniklé
situace. Při závažných situacích pak musí
být u velitele na VPS, kde musí poskyt-
nout veliteli reálné podklady pro jeho
rozhodnutí.

I při nepřítomnosti náčelníka týlu na
VS je žádoucí ponechat zde jednoho z tý-
lových funkcionářů, který získává zprávy
o situaci, předává je na TVS a naopak
informuje štáb divize o stavu v materiál-
ním a zdravotnickém zabezpečení, a o je-
ho celkové organizaci.

Z á v ě r

Cvičení ukázala, že útočný boj v horském a zalesněném terénu pod-
statnou měrou ovlivňuje organizaci týlu a materiální a zdravotnické za-
bezpečení. Zvláštnosti nutno vidět ve zvyšování zásob všech druhů mate-
riálu u útvarů a jednotek, působících na samostatném směru, v nutnosti
předsunovat zásoby i s dopravními prostředky podřízeným pro včasné
a rychlé doplnění zásob a v celkové organizaci přísunu častějším orga-
nizováním výdejních míst jako často jediného možného způsobu přísunu.
Dále pak v rozmisťování týlových útvarů a jednotek, kde rozhodujícím
faktorem bude čas a nikoli vzdálenosti, v decentralizovaném zdravotnickém
zabezpečení podle směrů přidělováním sil a odsunových prostředků i v de-
centralizovaném způsobu velení s častým využíváním styčných důstojníků.
Především však bude boj v horském terénu klást vysoké požadavky na
dobrou organizaci týlu, aby svazek byl úplně a včas materiálně a zdra-
votnický zabezpečen pro plnění náročných úkolů.

